

GENERALFORSAMLING I BLIS | BY- OG LANDSKABSKULTUR SYDDJURS

Onsdag den 28. februar 2024 - kl. 17⁰⁰ i Den røde Hal

FORKVINDENS BERETNING

Jeg forsøger at berette kort og koncentreret. Men alligevel – der er meget at berette, så sæt jer godt til rette.

På vegne af bestyrelsen vil jeg orientere om aktiviteterne i 2023 og frem til i dag den 28. februar 2024 og planer for den kommende tid.

BLIS er i foreningens 17. leveår.

Bestyrelsen valgt på Generalforsamlingen i 2023

Anna Søgaard Nielsen (formand),
Ebbe Stender Hansen (næstformand og kasserer),
Eigil Nybo (sekretær),
Anne Marie Poulsen,
Grethe Hoffmann,
Kari Baklund,
Kit Egefjord,
Hans Jakob Jakobsen
Vibe Marky.
Suppleanter:
Kurt Sørensen
Eva Egeskjold og
Rasmus Ebdrup Bech
(Flot bestyrelse!!)

DATO 2. marts 2024
CVR 31 39 31 32
MAIL blis@blis.dk
WWW www.blis.dk

Vore revisorer er: Aage Madsen og Jakob Vedsted

Tillidsposter

Kulturudvalget &

Rådet for Nationalpark Mols Bjerge

Anna Søgaard Nielsen

Bevaringsrådet, Syddjurs Kommune

Eigil Nybo

Arkitektur- og Bevaringsudvalget, Syddjurs Kommune

Ebbe Stender Hansen

Ebeltoft i Udvikling, EiU

Kit Egefjord

Anne Marie Poulsen

Kurt Sørensen

Interne arbejdsudvalg

Høringsudvalget

Eigil Nybo

Det grønne udvalg

Kit Egefjord

Anne Marie Poulsen

Presseudvalget

Kari Baklund

Arrangementsudvalget

Vibe Marky

Grethe Hoffmann

Ebbe Stender Hansen

Hans Jakob Jakobsen

Hjemmeside

Webmaster Eigil Nybo

Medlemmer

Foreningen har 135 medlemmer pr. 27.02.2024.

BLIS er en af de største lokalforeninger i landsforeningen i Danmark.

Der er siden 1. januar 2023 og indtil i dag indmeldt 49 og 4 har meldt sig ud i samme tidsrum.

Det er superflot, at vi er så mange medlemmer - vi er i BLIS meget taknemmelige for den store opbakning, som betyder at vores kulturarv får en langt større bevågenhed og vægt i bl.a. embedsværket og hos politikerne!

Men den store interesse undrer ikke.

For det første sker der dét meget positive, at der er fokus på **genbrug**.

Også på vore huse. Nye aktiviteter rykker ind i vore industri- og håndværkerbygninger og i gårdene på landet, bygninger, der var aktive med funktioner i en anden tid.

Og der er en interesse som aldrig før (i hvert tilfælde i nyere tid) for genbrug af materialer.

For det andet er der forandring i verden omkring os. Krige og klima.

Vi rykker-sammen om alt det kendte, det vi værdsætter og holder af. Vores historie - bygninger med historie, stor som lille historie - får en større betydning.

I alt det her positive om at bevare og om at genbruge er det faktisk den yngre generation, der går forrest!

At vi har mange kulturmiljøer at passe på her i Syddjurs, er der ingen tvivl om.

Derfor er der brug for jer.

Derfor tak til jer medlemmer for jeres opbakning!

Landsforeningen 'bygnings- og landskabskultur'

Vor lokalforening BLIS er en del af Landsforeningen 'By og Land Danmark'.

Der er omkring 90 lokalforeninger.

Landsforeningen tager sig af de landspolitiske opgaver.

Bladet 'by & land', som I, som medlemmer, modtager hvert kvartal, - udgives af landsforeningen.

ÅRETS GANG

BESTYRELSENS ARBEJDE - OG SAMARBEJDE

Overskriften for BLIS' arbejde er kort fortalt:

Videndeling og samarbejde om vore værdifulde kulturmiljøer - bygninger, byer, kyst- og landskaber i Syddjurs, for at kunne bevare og videregive vor kulturskatte til glæde for os alle her og nu - og for dem, der følger efter.

Helt konkret udmønter det sig i vort arbejde, som i punktform er:

- Medlems- og åbne arrangementer
- Arkitektur- og Bevaringsprisen
- Høringer
- Fredningssager
- Det grønne udvalg
- Plads i Bevaringsrådet
- Plads i Nationalparken
- Plads i Ebeltoft i Udvikling
- Studietur med politikerne

ARRANGEMENTER

Rugaard Gods

Sidste år havde vi den fornøjelse at Elisabeth Mourier åbnede dørene for BLIS's medlemmer til en aften med Elisabeth Mouriers egne historier fra Rugaard og danmarkshistoriens sidste heksejagt - fortalt af Jakob Vedsted.

3 | 7

Inger & Johannes Exner

Et andet spændende sted med historie er den gamle præstegård, Hack Kampmanns barndomshjem, der snart ikke står længere.

Det formodes at den ældste del af søkøbstaden er opstået netop der.

I foråret arrangerede BLIS to aftener omkring dette sted.

Arkitektfirmaet E+N fortalte om deres grundige gennemgang af den gamle præstegård og om den smukke sognegård, der i en nutidig udgave tilpasser sig den sakrale plet ved kirken. Arkitekter hos E+N var hos Inger & Johannes Exner, da sognegården blev projekteret og bygget.

Lyngsbækgaard Gods

Med Vibes helt særlige evner fik BLIS mulighed for at invitere til åbent arrangement på Lyngsbækgaard Gods med Klaus Von Lowzows historier og helt særlige gennemgang af godsets bygninger og park.

Det klassicistiske, totalfredede gods fra 1700 -tallet blev for få år siden købt af den almennyttige fond, William Berntsens Fond med Klavs von Lowsow som bestyrelsesformand.

Det var en smuk dag i august.

Sommermøde med BLIN og BLIS

Efter ferien var BLIS med vor søsterorganisation BLIN, "N" står for Norddjurs, til en superinteressant og informativ rejse i Kolindsund.

Vi skiftes til at arrangere fælles, hyggelige studieture, hvor vi kan udveksle ideer.

Arkitekturens dag, 1. mandag i oktober

på denne dag uddeles Arkitektur- og bevaringsprisen hvert 2. år - ikke i 2023

Emnet til Arkitekturens Dag i 2023 var "Bæredygtige byer og lokalsamfund". BLIS tog teten, som Alette, Kultur & Fritid var ret glad for, og vi arrangerede en aften i det internationale arkitektfirma Henning Larsens tilsyneladende meget ydmyge skolebygning i Feldballe Friskole.

Den undseelige bygning skal man ikke tage fejl af. Det er arkitektfirmaets stolthed indenfor bæredygtigt byggeri. Aftenens indhold var naturligvis bæredygtigt byggeri, nemlig tilbygningen vi sad i, Hedeskovs filantropiske projekt og det bæredygtigt lokalsamfund i Feldballe.

Og serveringen var i den grad bæredygtig. Madkunstneren Morten Nottelmann "Gryden lytter", serverede et bæredygtigt dragtement, kreeret lige til lejligheden.

HØRINGER

Høringer fylder meget hos BLIS.

BLIS er høringsberettigede i sager om bygningsarv, der kræver dispensation. BLIS afgiver høringssvar i alle relevante spørgsmål vedrørende særlige kulturmiljøer og kulturlandskaber. BLIS får sagerne tilsendt fra embedsværket i teknik og miljø.

I løbet af 2023 og indtil nu har der været 6 høringssager, 1 går igen fra 2022

1. Overgade 6, Ebeltoft. Ombygning
2. Havnevej 1, Ebeltoft. Opførelse af 8 boliger
3. Strandvejen 9, Sparekassen Kronjylland, Ebeltoft. Udskiftning af tag
4. Adelgade 5A, Ebeltoft. Nye vinduer
5. Grønningen 13-17, Hack Kampmanns fødehjem, Ebeltoft. Nedrivning
6. Jernbanegade 21-23, Ebeltoft. 6 nye boliger bygget oven på eksisterende
7. Havnevej 1, Ebeltoft. Igen ny sag opførelse af 8 boliger

4 | 7

Alle sager i år har omhandlet overholdelse af Lokalplan 177, Bevarende lokalplan for Ebeltoft midtby.

BLIS er meget grundig med vores høringssvar, går tilbage i historikken, finder gamle kort og fotos og diskuterer udfordringerne i bestyrelsen. Derfor oplever vi måske også at vore svar ofte bliver fulgt og af og til bliver vi yderligere inddraget med vores faglighed i flere sager.

TOLDSTEDET

Som en udløber af bl.a. BLIS' høringssvar har Byrådet ikke givet Naturstyrelsen dispensation til at nedrive Toldstedet i Nappedam. Toldstedet har historisk betydning vedr. anløb af f.eks. parketbåde, som Skødshoved, til Nappedam, dengang der ikke fandtes landeveje til fragt fra/til "fastlandet" og ud på Djursland.

Sammen med andre interessenter har borgmesteren indkaldt BLIS til et par møder for at undersøge mulige aktiviteter i tolderens bolig, altså Toldstedet, og potentielle investorer for at sikre stedets fremtid.

FREDNINGER

Vedr. fredninger kan vi i BLIS gennem landsforeningen rejse fredningssager, som derefter skal behandles af Det særlige Bygningssyn.

Netop nu har vi to potentielle fredningssager:

1. Friis & Moltkes Entreprenørskole nu Ebeltoft på TOPPEN
2. Ellen Dahls sommerhus er i gang

Slots- og Kulturstyrelsen har været på besøg både på den tidligere Entreprenørskole og i Ellen Dahls Sommerhus.

DET GRØNNE UDVALG

Det grønne - solitærtræer, parker, alleer og landskabet er en betydelig del af vore kulturmiljøer. Derfor har BLIS flere begrønnings-forslag til kommunen, nogle er gennemført andre lader vente på sig, men vi opgiver ikke.

Et aktuelt begrønnings-projekt er supermarkerne inkl. deres p-pladser langs vor indfaldsvej til Ebeltoft. Trist at det er store P-pladser ved supermarkederne, der dominerer ankomsten til byen.

BLIS var lige oppe og markere i sidste uge under nedrivningen af Den gamle Præstegaard. Her gennemgik Anne-Marie sammen med kommunen og entreprenør stedets karaktergivende træer, som ifgl. Lokalplanen ikke må fældes.

BEVARINGSRÅDET

Bevaringsrådet har til opgave at bevare og styrke de bygningsmæssige værdier i Syddjurs Kommune.

Udpeget til Bevaringsrådet er

- Et medlem af Handel Syddjurs
- Et medlem af Business Syddjurs
- Et medlem af Djursland Landboforening

- Et medlem af Museum Østjylland
- Et medlem af BLIS
- To medlemmer udpeget af Syddjurs Kommunes administration

BLIS har i 2023 indmeldt emnerne:

- Ændring af forvaltningspraksis
- Overgade 6, Ebeltoft. Hvordan håndteres ufuldstændigt projektmateriale i f. m. ansøgning?
- Strandvejen 9, Ebeltoft. Sagen har BLIS indsendt til Planklagenævnet

NATIONALPARKEN

Nationalparken Mols Bjerge

Det er ganske særligt at Nationalparken Mols Bjerge, som meget få nationalparker, omfatter en by, nemlig søkøbstaden Ebeltoft, som jo er kåret til én af Danmarks smukkeste købstæder. Men der er ingen i Nationalparkens bestyrelsen til at varetage bygningskulturen, derimod er der 10 bestyrelsesmedlemmer, der repræsenterer interesseorganisationer, der tager sig af naturen.

Som interesseorganisation er BLIS bygningskulturens stemme i Syddjurs. Men BLIS er KUN repræsenteret i nationalparken i kulturudvalg og råd, fordi vi har overbevist bestyrelsen om, at vi bør være der.

Miljøministeren sammensætter bestyrelsen. Derfor skal BLIS i samarbejde med nationalparken gøre den til den tid siddende miljøminister opmærksom på at give BLIS en fast plads i bestyrelsen.

Så bygningsarven ligesom naturen bliver varetaget. Næste valgperiode begynder i efteråret 2025.

EBELTOFT I UDVIKLING

BLIS er repræsenteret i Ebeltoft i Udvikling.

Thorkild er i koordineringsgruppen

Anne Marie, Kit og Kurt i Jernbanegruppen. Gruppen har afleveret et forslag til krydset Adelgade/Jernbanegade.

Resultatet af den store borgerinddragelse er blevet konkretiseret i arkitektfirmaet BOGL's konkurrenceforslag: "Klimarobust kystkultur". Hovedlinjerne i forslaget er blevet usædvanlig godt modtaget.

I løbet af 2024 er der 3 møder i Byforum. Et i sidste uge, Folkeparken på halvøen, det hed "Aktivt udeliv og naturnær by", 3. juni handler det om "Sammenhængende og blandet by" med bl.a. Jernbanegade som emne og 24. september "Godt værtskab og imødekomende by" skal drøftes. Her er det Stark, Materielgrunden og Falkgrundens fremtid, der skal vendes. Altså aktuelt i f.t. Fiskerihavn/Kulturhavn.

SKILTNING

Vedr. skiltning er BLIS engageret i to spor. Dels LED-skiltene ved f.eks. kommunens indfaldsveje og dels skiltning i Ebeltofts handeleggader.

Der findes gennemarbejdede skiltemanualer og en bevarende lokalplan 177 for Ebeltoft, men disse overholdes ikke.

Vi arbejder på begge planer for i samarbejde med embedsværk og politikere at gennemføre at lokalplan og skiltemanual bliver fulgt.

Vedr. Ebeltoft midtby er det Handelsstandsforeningen og BLIS, der har et tæt samarbejde. Projektet hedder "Smuk middelalderby", - det håber vi, I kommer til at høre mere om.

STENKISTER

Eigil har taget initiativet til at identificere, registrere og dokumentere stenkister i Syddjurs. Der er pt. en Stenkistegruppe på 6 personer og 18 stenkister er fundet.

JAGTSLOTTET

Jeg er inviteret med i en gruppe, som undersøger muligheden for at bevare Hack Kampmanns Jagtslottet på Kalø Gods, i offentlige hænder - før det evt. sælges til private.

6 | 7

SAMARBEJDE MED POLITIKERNE

BLIS har et vigtigt og betydningsfuldt samarbejde med vore politikere. Vi har løbende dialog, som starter begge veje.

I september var BLIS inviteret til temamøde med hele byrådet. Det var virkelig positivt at mødes med hele byrådet og ikke som vanligt alene med de byrådspolitikere der har med planlægning og byggeri at gøre. Der var et godt møde.

En af byrådets formænd har foreslået at indføre et årligt tilbagevendende temamøde med BLIS. Det vil vi tage imod med åbne arme. 😊

PLANER OG VISIONER FOR 2024

PLANER

Knebel Kirke

Igen har Vibe stået for lidt af et scoop.

Knebel Kirke er kendt for sin fantastiske beliggenhed og ikke mindst for Bjørn Nørsgaards alterstykke fra 1999. Alterstykket, der fortæller og fortolker Jesu død og opstandelse - med Kristus frit svævende i en guldsky ud fra korset.

Med selveste Bjørn Nørsgaard er der lavet en aftale om, at han kommer til Knebel og gennemgår sit kunstværk.

Arrangementet bliver i eftersommeren, mens markerne stadig står grønne.

Herregårdsbesøg

I igen i år vil vi gerne invitere til et åbent arrangement på et af de smukke godser, som vi er berigede med i Syddjurs.

BLIS arbejder derfor lige nu på et interessant herregårdsbesøg til sommer.

Mere siger vi ikke nu. 😊

Håndværkerdag

I samarbejde med Holmegaard og Nationalparken arrangerer BLIS igen til en dag, hvor de gamle, gode og meget aktuelle håndværk bliver demonstreret. Alle deltagere afprøver de gamle teknikker og materialer – med guide af håndværkere med speciale i de gamle teknikker.

Alle arrangementer vil blive tilgængelige på go-syddjurs.

STUDIETUR MED POLITIKERNE

Studietur med E&P og NTM-udvalgene og embedsværket

I 2019 tog BLIS initiativet til - i samarbejde med Bevaringsrådet - at invitere politikere på en studietur. Det er blevet en tradition at invitere på bustur hvert andet år, og sammen med politikerne er der kommet flere og flere til.

Vi skal snart ha bestilt en dobbeltdækker-bus. 😊

Den tur gør en stor forskel på samarbejdet og forståelsen, kommunikation fremmer! Sammen med Bevaringsrådet er BLIS så småt i gang med at få et rigtig godt program på benene - til turen i sommer med innovative projekter i stor og lille skala.

ARKITEKTUR- OG BEVARINGSPRISEN 2024

En anden af BLIS' opfindelser i Syddjurs er Arkitektur- og Bevaringsprisen.

Formålet med prisen er at skærpe blikket og interessen for arkitektur og renovering hos alle borgere.

En hver kan indsende et forslag til et projekt. Kriterierne er, at ejendommen er bygget i Syddjurs inden for de sidste 3 år. Hold endelig øje med det, når der er tid til at indsende forslag i 2024!

Præmieringen skete første gang i 2016 (2017, 2018, 2020, 2022) og uddeles hvert andet år på Arkitektursens Dag.

Prismodtagerne belønnes med et diplom og en plakette i glas udført af kunstneren Micha Karlslund.

I komiteen er:

Kasper Kolstrup, E&P udvalgets formand

Chef for teknik og miljø Sanne Attermann

Ebbe Stender for BLIS

Gösta Knudsen for Museumsforeningen og

Jakob Pedersen, arkitekt

VISIONER

Vi tror, at den bedste beskyttelse af bygningsarven ligger i muligheden for nutidig benyttelse. Ikke stillestående museum, men levende kulturarv. Det er bæredygtigt, cirku-lært og meget aktuelt. Genbrug af gamle bygninger til helt nye funktioner har vi meget fine eksempler på i kommunen, det giver vi ren thumbs up gange to.

Landskabskulturen vil vi gerne have til at fylde mere hos BLIS, dels med konkrete forslag om begrønning i vore byer, dels via udvælgelse af vigtige, karaktergivende solitær-træer, alleer eller beplantninger i lokalplaner.

I BLIS ønsker vi at bevæge os mere ud af hovedbyen - Ebeltoft og ud i kommunen, - og sprede vort engagement til hele Syddjurs.

De overordnede visioner for BLIS er at holde snuden i sporet med vidensdeling og samarbejde. Vi vil anstrenge os for at opfylde den store interesse for viden om arkitektur og den fine fysiske kulturarv vi oplever - og allerhelst i et engagement med vore medlemmer.

Og her til allersidst vil jeg sige, at jeg stadig er superglad for BLIS bestyrelse. Vi har et usædvanligt godt mix af de kompetencer, der skal til for bl.a. at dække alle fagligheden i BLIS og vi deles om opgaverne.

Stor tak til bestyrelsen, det er en fornøjelse!

Herefter vil jeg gi ordet til dirigenten.

Ebeltoft, den 28. februar 2024

Anna Søgaard Nielsen

Forkvinde BLIS